Bijlage I: Verslagen werkateliers

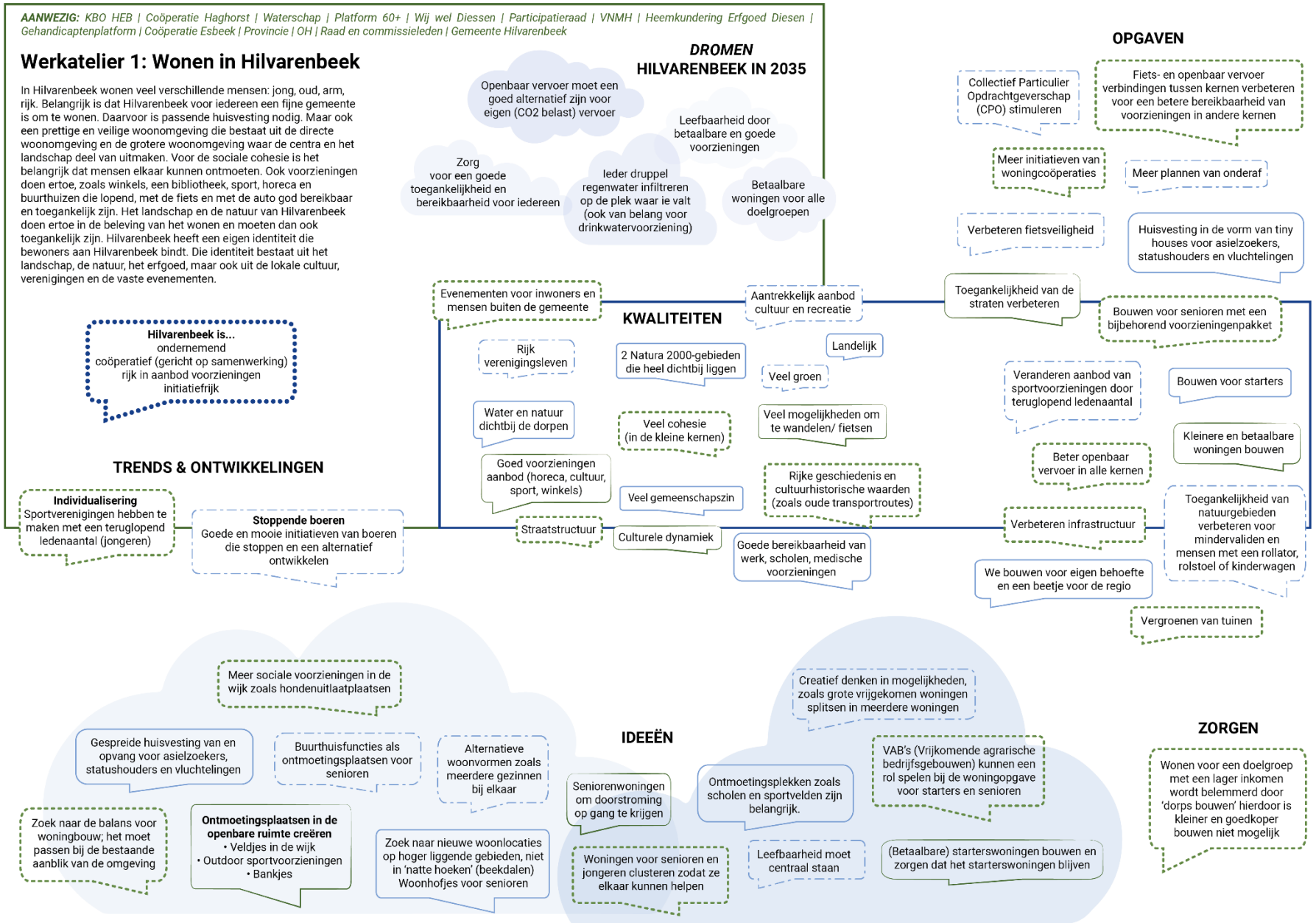

AANWEZIG: *GGD | R-Newt | Actief Hilvarenbeek | Platform 60+ | De Clossenborch | Quiet | Comité Baarschot | Contour | Wij-Wel Participatieraad | Raad en commissieleden | Gemeente Hilvarenbeek*

Werkatelier 2: Sociaal en zorgzaam Hilvarenbeek

Welzijn is niet vanzelfsprekend. Veel mensen hebben een steuntje in de rug nodig. Soms tijdelijk, soms meer blijvend van aard. Naast sociale voorzieningen is de leefomgeving daarvoor belangrijk. Denk daarbij aan passende woningen, goede locaties voor dagbesteding en de beschikbaarheid en toegankelijkheid van zorgvoorzieningen. Meer in het algemeen is het belangrijk dat er voor iedereen letterlijk plek is en dat er ruimte is voor ontmoeting. Niet enkel van lotgenoten, maar juist ook van mensen buiten de eigen kring. Naast contact is bewegen essentieel om gezondheid te bevorderen. Aantrekkelijk, bereikbaar en zichtbaar onderwijs doet ertoe.

TRENDS & ONTWIKKELINGEN

- Toenemende vergrijzing
- Demografische druk

KWALITEITEN

- Vriendengroepen vormen een sociale basis en de sociale basis is de reden dat jongeren die weg zijn gegaan weer terugkomen
- Kleinschaligheid is positief en saamhorigheid is groot
- Een zorgzame gemeente met een goed voorzieningenniveau
- Groene omgeving met veel recreatie mogelijkheden
- Veel evenementen in de gemeente
- Veel clubjes, dorpcoöperaties, verenigingen
- **Veel cohesie** Verenigingsleven bindt mensen aan de kernen

OPGAVEN

- Voetpaden toegankelijk maken voor iedereeen
- Behouden van goede zorg door veranderingen en aanpassingen
- Voorzieningen op het gebied van gezondheid opnemen in de ruimtelijke omgeving
- **Positief gezondheidsbeleid** Gezond eten, meer bewegen en meer ontmoeten, moet de rode draad zijn. Hoe kunnen mensen blijven deelnemen en wat heeft iemand echt nodig om gezond te blijven? Zorg dat de leefomgeving faciliterend is.
- Behouden leefbaarheid en eigen identiteit van elke kern
- Verbeteren van het openbaar gebied (centrum en daarbuiten) voor mindervaliden en mensen met een rollator, rolstoel en/of kinderwagen
- **Een aantrekkelijke gemeente blijven voor jongeren door:** Voorzieningen in stand te houden en betaalbare woningen voor starters te realiseren/bieden
- Doelgroep Quiet: voorzieningen voor deze doelgroep zijn er voldoende. Hier moet echt aandacht besteed worden aan de participatie.
- Ouderen moeten mee blijven doen
- Faciliteren dat mensen in de eigen kern kunnen blijven wonen, zowel de jeugd als senioren
- Voorzieningen in stand houden
- Voldoende faciliteiten voor jongeren op gebied van sport bij Roodloop en Eksterbos, maar niet voor ouderen. Beweegtoestellen voor ouderen plaatsen.
- Flexibele huisvesting voor senioren en starters
- Zorgen dat maatschappelijke participatie voor ieder individu bereikbaar is (niet enkel in doelgroepen denken)
- Meer plekken voor ontmoeting
- **Meer voorzieningen voor ouderen:**
  - Verzorgingshuizen
  - Medisch centrum
  - Zorgen voor een goede, evenwichtige leeftijdsopbouw door middel van flexibele woonvormen waar starters én senioren gecombineerd wonen

IDEEËN

- **Voorzieningen om mensen mee te laten tellen:**
  - Wooncommunities oprichten waar meerdere generaties bij elkaar wonen en waar gezamenlijke zaken opgepakt kunnen worden
  - Jongeren vinden makkelijk aansluiting bij sportaanbod/verenigingen
  - Maatjesprogramma's
  - Openbaar sportveldje voor jongeren
  - Een kookpunt verbindt mensen met elkaar
- Clusteren van woongroepen voor mensen die langer zelfstandig willen blijven wonen (Knarrenhofjes)
- Aandacht voor mentale gezondheid, positief jeugdbeleid en jongerenwerk in combinatie met verenigingsleven en onderwijs
- Uitbreiden van jongerenwerk naar andere kernen door bestaande voorzieningen zoals Ome Toon en Schuttershof aantrekkelijk te maken voor jongeren
- Meer diversiteit, meer mixen in de wijken en dan zorgen voor verbinding
- **Samenwerken aan zorg:**
  - Centraliseren van zorg in plaats van zorg in iedere kern
  - Concentratie van voorzieningen
  - Faciliteren van zorgverleners
- Ontmoetingsplekken (voor inwoners met een laag inkomen) zoals een buurthuis

ZORGEN

- Moet elke kern een school hebben als de klassen nog maar uit enkele kinderen bestaan? Is dit noodzakelijk voor de leefbaarheid of kan het ook anders?
- Willen jongeren wel voor ouderen zorgen als zij geclusterd wonen?
- Is 24-uurs zorg in de kleine kernen haalbaar?
- Geluidsoverlast (Doelakkers, Molenakkers en langs de N269)

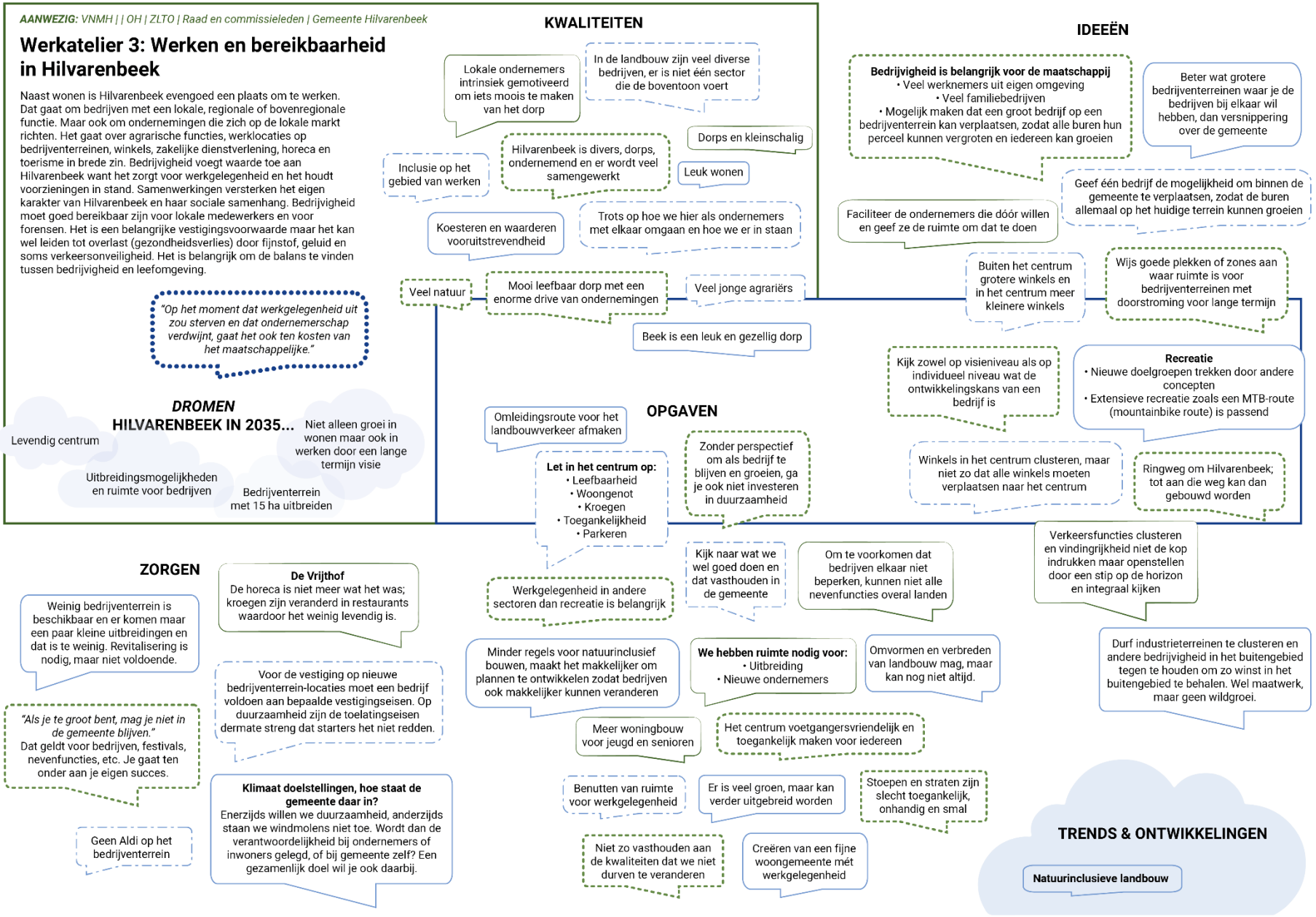
AANWEZIG: VNMH | | OH | ZLTO | Raad en commissieleden | Gemeente Hilvarenbeek
Werkatelier 3: Werken en bereikbaarheid in Hilvarenbeek
Naast wonen is Hilvarenbeek evengoed een plaats om te werken. Dat gaat om bedrijven met een lokale, regionale of bovenregionale functie. Maar ook om ondernemingen die zich op de lokale markt richten. Het gaat over agrarische functies, werklocaties op bedrijventerreinen, winkels, zakelijke dienstverlening, horeca en toerisme in brede zin. Bedrijvigheid voegt waarde toe aan Hilvarenbeek want het zorgt voor werkgelegenheid en het houdt voorzieningen in stand. Samenwerkingen versterken het eigen karakter van Hilvarenbeek en haar sociale samenhang. Bedrijvigheid moet goed bereikbaar zijn voor lokale medewerkers en voor forensen. Het is een belangrijke vestigingsvoorwaarde maar het kan wel leiden tot overlast (gezondheidsverlies) door fijnstof, geluid en soms verkeersonveiligheid. Het is belangrijk om de balans te vinden tussen bedrijvigheid en leefomgeving.
"Op het moment dat werkgelegenheid uit zou sterven en dat ondernemerschap verdwijnt, gaat het ook ten kosten van het maatschappelijke."
KWALITEITEN
Lokale ondernemers intrinsiek gemotiveerd om iets moois te maken van het dorp
In de landbouw zijn veel diverse bedrijven, er is niet één sector die de boventoon voert
Dorps en kleinschalig
Hilvarenbeek is divers, dorps, ondernemend en er wordt veel samengewerkt
Inclusie op het gebied van werken
Leuk wonen
Koesteren en waarderen vooruitstrevendheid
Trots op hoe we hier als ondernemers met elkaar omgaan en hoe we er in staan
Veel natuur
Mooi leefbaar dorp met een enorme drive van ondernemingen
Veel jonge agrariërs
Beek is een leuk en gezellig dorp
IDEEËN
Bedrijvigheid is belangrijk voor de maatschappij
• Veel werknemers uit eigen omgeving
• Veel familiebedrijven
• Mogelijk maken dat een groot bedrijf op een bedrijventerrein kan verplaatsen, zodat alle buren hun perceel kunnen vergroten en iedereen kan groeien
Beter wat grotere bedrijventerreinen waar je de bedrijven bij elkaar wil hebben, dan versnippering over de gemeente
Geef één bedrijf de mogelijkheid om binnen de gemeente te verplaatsen, zodat de buren allemaal op het huidige terrein kunnen groeien
Faciliteer de ondernemers die dóór willen en geef ze de ruimte om dat te doen
Buiten het centrum grotere winkels en in het centrum meer kleinere winkels
Wijs goede plekken of zones aan waar ruimte is voor bedrijventerreinen met doorstroming voor lange termijn
Kijk zowel op visieniveau als op individueel niveau wat de ontwikkelingskans van een bedrijf is
Recreatie
• Nieuwe doelgroepen trekken door andere concepten
• Extensieve recreatie zoals een MTB-route (mountainbike route) is passend
Winkels in het centrum clusteren, maar niet zo dat alle winkels moeten verplaatsen naar het centrum
Ringweg om Hilvarenbeek; tot aan die weg kan dan gebouwd worden
DROMEN
HILVARENBEEK IN 2035...
Levendig centrum
Niet alleen groei in wonen maar ook in werken door een lange termijn visie
Uitbreidingsmogelijkheden en ruimte voor bedrijven
Bedrijventerrein met 15 ha uitbreiden
OPGAVEN
Omleidingsroute voor het landbouwverkeer afmaken
Let in het centrum op:
• Leefbaarheid
• Woongenot
• Kroegen
• Toegankelijkheid
• Parkeren
Zonder perspectief om als bedrijf te blijven en groeien, ga je ook niet investeren in duurzaamheid
Werkgelegenheid in andere sectoren dan recreatie is belangrijk
Kijk naar wat we wel goed doen en dat vasthouden in de gemeente
Om te voorkomen dat bedrijven elkaar niet beperken, kunnen niet alle nevenfuncties overal landen
Verkeersfuncties clusteren en vindingrijkheid niet de kop indrukken maar openstellen door een stip op de horizon en integraal kijken
Minder regels voor natuurinclusief bouwen, maakt het makkelijker om plannen te ontwikkelen zodat bedrijven ook makkelijker kunnen veranderen
We hebben ruimte nodig voor:
• Uitbreiding
• Nieuwe ondernemers
Omvormen en verbreden van landbouw mag, maar kan nog niet altijd.
Durf industrieterreinen te clusteren en andere bedrijvigheid in het buitengebied tegen te houden om zo winst in het buitengebied te behalen. Wel maatwerk, maar geen wildgroei.
Meer woningbouw voor jeugd en senioren
Het centrum voetgangersvriendelijk en toegankelijk maken voor iedereen
Benutten van ruimte voor werkgelegenheid
Er is veel groen, maar kan verder uitgebreid worden
Stoepen en straten zijn slecht toegankelijk, onhandig en smal
Niet zo vasthouden aan de kwaliteiten dat we niet durven te veranderen
Creëren van een fijne woongemeente mét werkgelegenheid
ZORGEN
De Vrijthof
De horeca is niet meer wat het was; kroegen zijn veranderd in restaurants waardoor het weinig levendig is.
Weinig bedrijventerrein is beschikbaar en er komen maar een paar kleine uitbreidingen en dat is te weinig. Revitalisering is nodig, maar niet voldoende.
Voor de vestiging op nieuwe bedrijventerrein-locaties moet een bedrijf voldoen aan bepaalde vestigingseisen. Op duurzaamheid zijn de toelatingseisen dermate streng dat starters het niet redden.
"Als je te groot bent, mag je niet in de gemeente blijven."
Dat geldt voor bedrijven, festivals, nevenfuncties, etc. Je gaat ten onder aan je eigen succes.
Klimaat doelstellingen, hoe staat de gemeente daar in?
Enerzijds willen we duurzaamheid, anderzijds staan we windmolens niet toe. Wordt dan de verantwoordelijkheid bij ondernemers of inwoners gelegd, of bij gemeente zelf? Een gezamenlijk doel wil je ook daarbij.
Geen Aldi op het bedrijventerrein
TRENDS & ONTWIKKELINGEN
Natuurinclusieve landbouw

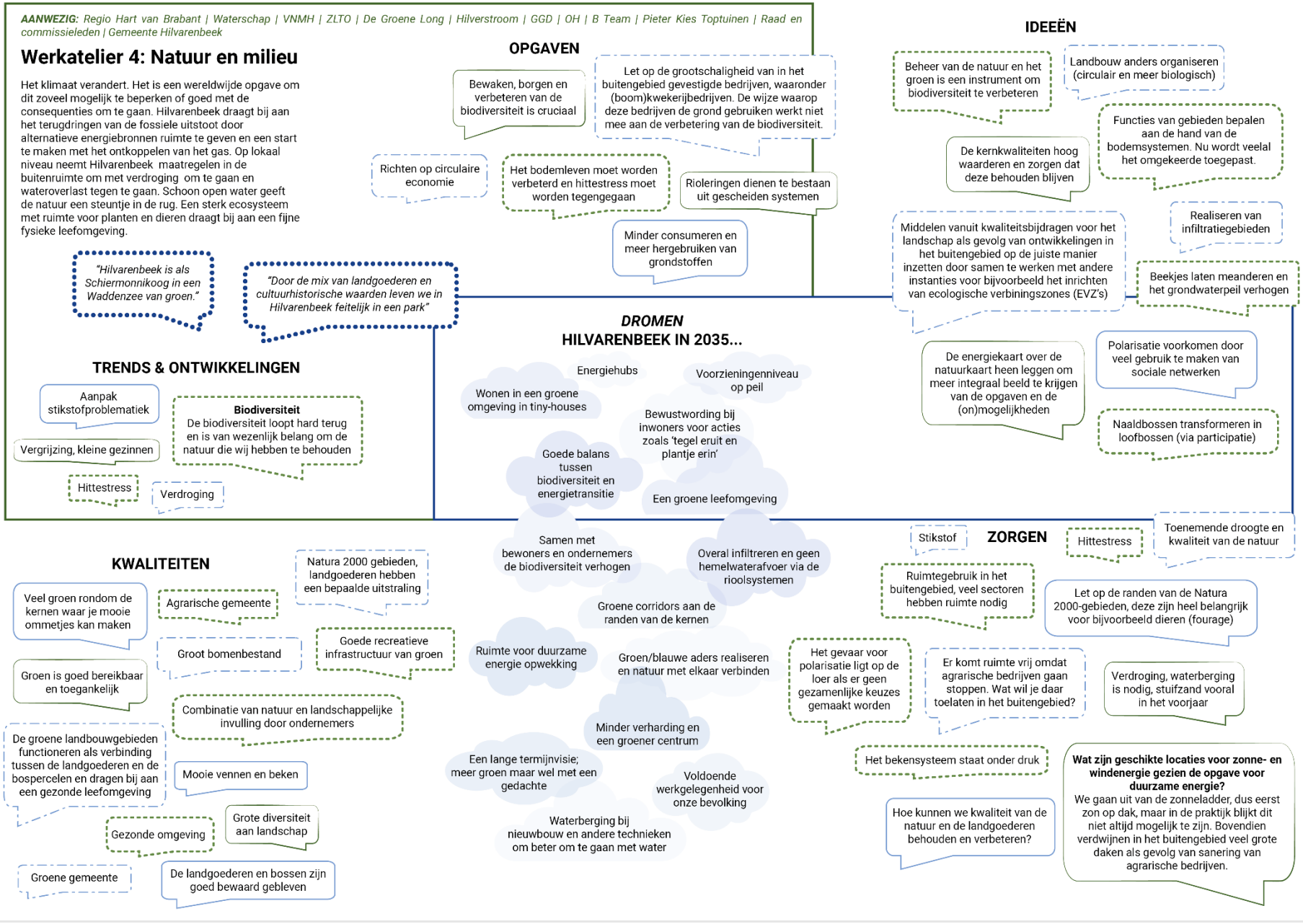
AANWEZIG: Regio Hart van Brabant | Waterschap | VNMH | ZLTO | De Groene Long | Hilverstroom | GGD | OH | B Team | Pieter Kies Toptuinen | Raad en commissieleden | Gemeente Hilvarenbeek
Werkatelier 4: Natuur en milieu
Het klimaat verandert. Het is een wereldwijde opgave om dit zoveel mogelijk te beperken of goed met de consequenties om te gaan. Hilvarenbeek draagt bij aan het terugdringen van de fossiele uitstoot door alternatieve energiebronnen ruimte te geven en een start te maken met het ontkoppelen van het gas. Op lokaal niveau neemt Hilvarenbeek maatregelen in de buitenruimte om met verdroging om te gaan en wateroverlast tegen te gaan. Schoon open water geeft de natuur een steuntje in de rug. Een sterk ecosysteem met ruimte voor planten en dieren draagt bij aan een fijne fysieke leefomgeving.
"Hilvarenbeek is als Schiermonnikoog in een Waddenzee van groen."
"Door de mix van landgoederen en cultuurhistorische waarden leven we in Hilvarenbeek feitelijk in een park"
OPGAVEN
Bewaken, borgen en verbeteren van de biodiversiteit is cruciaal
Let op de grootschaligheid van in het buitengebied gevestigde bedrijven, waaronder (boom)kwekerijbedrijven. De wijze waarop deze bedrijven de grond gebruiken werkt niet mee aan de verbetering van de biodiversiteit.
Richten op circulaire economie
Het bodemleven moet worden verbeterd en hittestress moet worden tegengegaan
Rioleringen dienen te bestaan uit gescheiden systemen
Minder consumeren en meer hergebruiken van grondstoffen
IDEEËN
Beheer van de natuur en het groen is een instrument om biodiversiteit te verbeteren
Landbouw anders organiseren (circulair en meer biologisch)
Functies van gebieden bepalen aan de hand van de bodemsystemen. Nu wordt veelal het omgekeerde toegepast.
De kernkwaliteiten hoog waarderen en zorgen dat deze behouden blijven
Middelen vanuit kwaliteitsbijdragen voor het landschap als gevolg van ontwikkelingen in het buitengebied op de juiste manier inzetten door samen te werken met andere instanties voor bijvoorbeeld het inrichten van ecologische verbiningszones (EVZ's)
Realiseren van infiltratiegebieden
Beekjes laten meanderen en het grondwaterpeil verhogen
TRENDS & ONTWIKKELINGEN
Aanpak stikstofproblematiek
Biodiversiteit
De biodiversiteit loopt hard terug en is van wezenlijk belang om de natuur die wij hebben te behouden
Vergrijzing, kleine gezinnen
Hittestress
Verdroging
DROMEN
HILVARENBEEK IN 2035...
Energiehubs
Voorzieningenniveau op peil
Wonen in een groene omgeving in tiny-houses
Bewustwording bij inwoners voor acties zoals 'tegel eruit en plantje erin'
Goede balans tussen biodiversiteit en energietransitie
Een groene leefomgeving
De energiekaart over de natuurkaart heen leggen om meer integraal beeld te krijgen van de opgaven en de (on)mogelijkheden
Polarisatie voorkomen door veel gebruik te maken van sociale netwerken
Naaldbossen transformeren in loofbossen (via participatie)
KWALITEITEN
Veel groen rondom de kernen waar je mooie ommetjes kan maken
Agrarische gemeente
Natura 2000 gebieden, landgoederen hebben een bepaalde uitstraling
Groot bomenbestand
Goede recreatieve infrastructuur van groen
Groen is goed bereikbaar en toegankelijk
Combinatie van natuur en landschappelijke invulling door ondernemers
De groene landbouwgebieden functioneren als verbinding tussen de landgoederen en de bospercelen en dragen bij aan een gezonde leefomgeving
Mooie vennen en beken
Grote diversiteit aan landschap
Gezonde omgeving
Groene gemeente
De landgoederen en bossen zijn goed bewaard gebleven
Samen met bewoners en ondernemers de biodiversiteit verhogen
Overal infiltreren en geen hemelwaterafvoer via de rioolsystemen
Groene corridors aan de randen van de kernen
Ruimte voor duurzame energie opwekking
Groen/blauwe aders realiseren en natuur met elkaar verbinden
Minder verharding en een groener centrum
Een lange termijnvisie; meer groen maar wel met een gedachte
Voldoende werkgelegenheid voor onze bevolking
Waterberging bij nieuwbouw en andere technieken om beter om te gaan met water
ZORGEN
Stikstof
Hittestress
Toenemende droogte en kwaliteit van de natuur
Ruimtegebruik in het buitengebied, veel sectoren hebben ruimte nodig
Let op de randen van de Natura 2000-gebieden, deze zijn heel belangrijk voor bijvoorbeeld dieren (fourage)
Het gevaar voor polarisatie ligt op de loer als er geen gezamenlijke keuzes gemaakt worden
Er komt ruimte vrij omdat agrarische bedrijven gaan stoppen. Wat wil je daar toelaten in het buitengebied?
Verdroging, waterberging is nodig, stuifzand vooral in het voorjaar
Het bekensysteem staat onder druk
Hoe kunnen we kwaliteit van de natuur en de landgoederen behouden en verbeteren?
Wat zijn geschikte locaties voor zonne- en windenergie gezien de opgave voor duurzame energie?
We gaan uit van de zonneladder, dus eerst zon op dak, maar in de praktijk blijkt dit niet altijd mogelijk te zijn. Bovendien verdwijnen in het buitengebied veel grote daken als gevolg van sanering van agrarische bedrijven.

Bijlage II: Participatieverslag variantenstudie

Opzet participatie

In januari 2024 zijn met verschillende belangstellenden en belanghebbenden drie verschillende toekomstbeelden voor Hilvarenbeek verkend. Op 16 januari was er een meedenkavond voor maatschappelijke organisaties en ketenpartners. Op 17 januari ontvingen we geïnteresseerde bewoners. Vervolgens zijn alle bewoners in de gelegenheid geweest om via online vragen mee te denken. In dit verslag staat hoe de belangstellenden en belanghebbenden over de verschillende onderdelen van de kernvisie denken.

Drie participatiemomenten

Werkatelier
Na de opening door de wethouder volgde een presentatie over het proces van de varianten en het vervolg. Genodigden kozen voor welke variant ze ambassadeur willen zijn. Vervolgens gingen ze uiteen in drie groepen om bij elke variant op te schrijven wat aanspreekt en wat knelpunten zijn. Bij de plenaire terugkoppeling presenteerde elke groep hun variant met hierbij de speerpunten. Ook was er nog ruimte voor andere inbreng.

Bewonersavond
Tijdens de bewonersavond werden de drie varianten in drie groepen besproken. Na een uitleg over de varianten en het doel hierachter, mochten de deelnemers aan de slag met het plaatsen van positieve en negatieve punten bij elke variant. In subgroepen zijn de vragen die er waren besproken en gezamenlijk beantwoord.

Online consultatie
Via 40 online stellingen konden de deelnemers hun mening over diverse thema's delen. Er was hierbij ook ruimte voor eigen inbreng. In totaal waren er 1218 respondenten die de online-enquête hebben ingevuld. In figuur 1 is de verdeling van de respondenten te zien op basis van leeftijd en de verhouding inwoners en ondernemers.

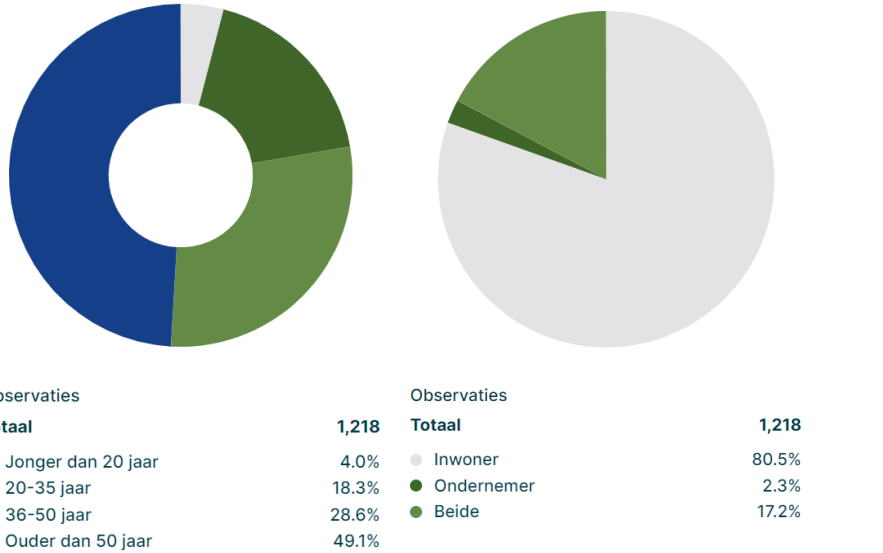

Figuur 1: Verdeling respondenten online consultatie

Groene economie

''Beter zou het zijn als er op die bouwlandhectares meer duurzame groenteteelt zou komen. Dan kan een deel van die ruimte worden teruggegeven aan de natuur.''

– Online consultatie

''Koester wat we hebben, maar werk ook toe naar het oplossen van problematiek en accepteren dat groei nodig is.''

– Werkatelier

De meeste ketenpartners en maatschappelijke organisaties vinden economische groei belangrijk. Om dit te realiseren, zijn meer bedrijfsruimtes en groeimogelijkheden nodig. Het behouden van landschappelijke kwaliteit in het buitengebied en het vergroenen van bestaande en nieuwe bedrijventerreinen is hierbij belangrijk.

''Sluit de mogelijkheden tot opwekking van hernieuwbare energie niet uit! Liever niet, maar als het noodzakelijk is, dan duurzaamheid voorop stellen met respect voor natuur.''

– Bewonersavond

81,8% van de respondenten is van mening dat de natuur op zo min mogelijk plekken mag worden aangetast door energieopwekking in het buitengebied.

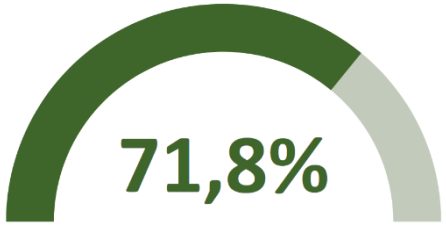

71,8% van de respondenten vindt dat er voldoende ruimte moet blijven voor bedrijventerreinen

Bij inwoners is er steun voor decentrale energieopwekking en het opwekken van duurzame energie op kleinschalig niveau. Er is weerstand tegen het gebruik van natuur en landschap voor grootschalige energieopwekking van zon- en windenergie. Ze zien grootschalige opwek in dat geval liever terug op daken dan in het landschap. Wat betreft het opwekken van windenergie, ziet een deel van de aanwezigen in dat het haast onontkoombaar is.

Recreatie vinden de deelnemers belangrijk. Evenementen en festivals zorgen ervoor dat de gemeente ook aantrekkelijk blijft voor jongeren. Daarnaast zijn de kleinschalige evenementen, bijvoorbeeld op het Vrijthof, onderdeel van het authentieke karakter die gekoesterd moeten worden, zo bleek uit de bewonersavond.

Het buitengebied is bestemd voor natuur maar ook voor recreatie, ''*maak natuur daarom beleefbaar*''. Het beleven van de natuur kan namelijk ook zonder de natuur te verstoren. Recreatie wordt gezien als een belangrijke inkomstenbron van het buitengebied.

Gezonde gemeenschap

Er is een grote behoefte aan nieuwe wijken, met woningen specifiek voor starters en ouderen. Dit om het aanbod aan betaalbare woningen te vergroten en tegemoet te komen aan verschillende behoeften binnen de gemeenschap. Verschillende opmerkingen wijzen op de noodzaak om te zorgen voor seniorenwoningen en sociale interactie tussen ouderen. In de participatie was veel aandacht voor de zorgbehoeften van oudere inwoners en het behouden en versterken van sociale initiatieven en buurt.

Veel inwoners benadrukten het belang van het behouden van het dorpse karakter van Hilvarenbeek. Bijvoorbeeld de historische dorpslinten, maar ook aan het verenigingsleven wordt veel waarde aan gehecht.

Inwoners deelden hun zorgen over de toegankelijkheid van de gemeente met het openbaar vervoer. Ze gaven aan dat verbeteringen nodig zijn om Hilvarenbeek beter te verbinden met omliggende gemeenschappen en de bredere regio. Zo kan de gemeente het gebruik van het openbaar vervoer ook stimuleren. Ook gaven inwoners aan voorstander te zijn van het stimuleren van vervoer per fiets en te voet.

Bij een gezonde gemeenschap horen ook jongeren. Zij hebben de toekomst van onze gemeente in handen. Het aanbod van betaalbare starterswoningen is hierin cruciaal; *''Voldoende woningen zodat jonge mensen blijven en dat we ze kunnen binden'' zo* klonk het in het werkatelier. Maar ook als de gemeente groeit, moet het 'wij' gevoel behouden blijven. Dit is typerend voor de gemeente en wordt gezien als één van de kernkwaliteiten van Hilvarenbeek. Uit het werkatelier kwam naar voren dat er de afgelopen jaren al veel is veranderd. Het begrip ''gezonde groei'' werd genoemd als oplossing om ervoor te zorgen dat de gemeente kan blijven groeien, maar dit passend blijft binnen haar draagkracht en de kernkwaliteiten van Hilvarenbeek behouden blijven.

"Tekort aan woningen voor senioren: daar moet voor gebouwd gaan worden en daar moeten we wat mee.''
– Bewonersavond

''Weer een mogelijkheid creëren in centrum van de dorpen voor ouderen om samen te wonen, leven en zorg te krijgen''
– Online consultatie.

"En je kunt auto's wel willen vermijden, maar dan moet je zorgen voor goed openbaar vervoer.''
– Online consultatie

78,1% van de respondenten is het oneens met het feit dat er alleen kleinschalige woningbouw aan de randen of in het buitengebied komt.

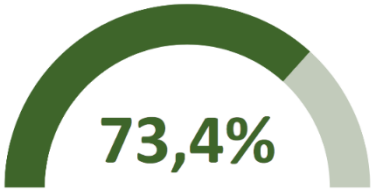

Vanuit de online consulatie blijkt dat 73,4% van de bewoners het idee steunt om meer te bouwen voor starters en senioren. Wel met het gevolg dat de bouw compacter en hoger is.

Natuurlijke leefomgeving

In het werkatelier werd een gezonde leefomgeving door iedereen als belangrijk ervaren. Meer natuur en het verbeteren van de biodiversiteit dragen hieraan bij. Het verbeteren van de natuur en biodiversiteit is mogelijk door natuurinclusief te bouwen. Maar ook door uitbreiding van woningbouw te compenseren met groen. Enkele deelnemers benadrukten echter dat compact bouwen niet ten koste kan gaan van de leefbaarheid van de kernen en de relatie tot groenvoorzieningen. Iedereen was het erover eens dat Hilvarenbeek een mooi buitengebied heeft en dat dit gekoesterd moet worden. Ook gezien de beperkte ruimte die er is om de verschillende opgaven te laten landen. Daarbij is het belangrijk de huidige landschappen, zoals de beekdalen, de bossen en de landgoederen te behouden.

Ook op de bewonersavond gaven veel inwoners aan dat ze graag een natuurlijke inrichting van parkeerplaatsen en speelvelden zien. Veel inwoners waarderen groen op straat. Dit draagt volgens hen bij aan een natuurlijke en gezonde leefomgeving voor mens en dier. Dat het beheer van bodem en water belangrijk is, erkenden veel deelnemers in het werkatelier. Een gezonde bodem krijgt steeds meer aandacht. Hierin zien zij ook de mogelijke rol van een agrariër in het verbeteren en waarborgen van de kwaliteit van de bodem. Verder was iedereen het er ook over eens dat er ruimte moet zijn voor water in het stedelijk- en landelijk gebied. Voor onder andere het bestrijden van droogte en wateroverlast door buien. Ook gaven inwoners het belang aan van een gezonde en veerkrachtige bodem. Voor het aanpakken van wateroverlast zien ze graag dat de gemeente hierin vooruit denkt en niet dat er pas een aanpak komt wanneer het zich voordoet. Daarnaast zien inwoners het belang in van meer bomen, bijvoorbeeld voor schaduw en het tegengaan van hittestress.

Vanuit de resultaten uit de online consultatie blijkt dat 74,7% van de bewoners vindt dat er meer ruimte moet komen voor groen in de dorpskernen.

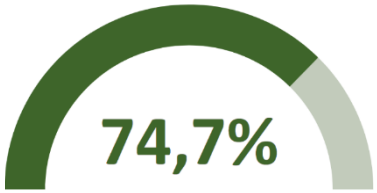

''Meer ruimte voor groen als kleine voedselbosjes. Kan voor mensen goed zijn maar ook voor dieren vooral vogels.''

– Online consultatie

''Meer groen is nodig bij nieuwbouwprojecten. Dus ook tussen de bestaande woningen en nieuwe woningen aan rand van de kern als er wordt uitgebreid.''

– Bewonersavond

''Buitengebied heeft economisch perspectief nodig, zowel voor landbouw als bedrijventerreinen.''

– Werkatelier

Bewonersavond omgevingsvisie Hilvarenbeek

14 oktober 2024, Hercules in Diessen

Introductie

Deze bijeenkomst is georganiseerd om bewoners mee te laten denken over de concept-ontwerp-omgevingsvisie. Wethouder Machielsen van de gemeente opende de sessie met een welkomstwoord. Hij gaf aan dat het doel is samen gezond te groeien. We zijn geen museum. Niet alles is meteen perfect, maar het doel is om met elkaar naar een mooie woonomgeving toe te werken. Het is niet de bedoeling alleen zoveel mogelijk bij te bouwen, maar op een gezonde manier samen te werken aan een gezonde groei van de gemeente, niet alleen op het gebied van duurzaamheid, maar met elkaar het gesprek voeren over de toekomst. Op een verantwoorde manier en vooral samen.

Proces en inhoud werden vervolgens gepresenteerd door Gerwin Gabry van KuiperCompagnons, die tevens de werkvorm toelichtte. Die werkvorm bestond uit het geven van opmerkingen op de kaarten en teksten per thema en de afwegingskaders per deelgebied in groepjes, waarbij iedereen langs alle onderdelen ging. Er werd in die groepjes enthousiast gediscussieerd, waarbij opviel dat de meningen regelmatig uiteenliepen.

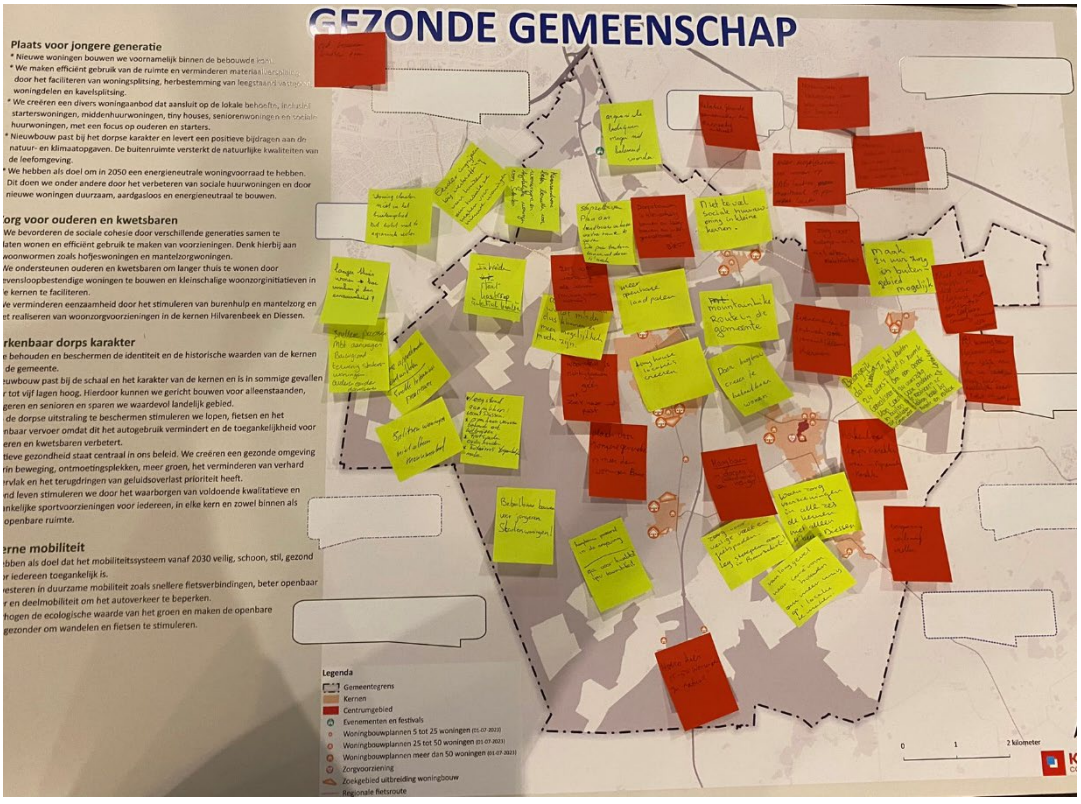

Gezonde gemeenschap - people

De bespreking van de groepen bracht diverse thema's naar voren die belangrijk zijn voor de toekomst van wonen en zorg in de regio. Zo werd er aandacht gevraagd voor het gebrek aan woonzorgvoorzieningen die aansluiten bij de Woonzorgvisie. Het behoud van kernen en het

bevorderen van wonen in deze gebieden wordt als essentieel gezien, terwijl ook een groter aanbod aan woningen in het buitengebied gewenst is.

Verder werd gepleit voor het herbestemmen van grote, leegstaande panden in Diessen en het verbeteren van trottoirs en fietspaden, die vaak in slechte staat verkeren. Bij nieuwbouw ligt de focus op inbreiding en maatwerk, met een voorkeur voor maximaal drie tot vier bouwlagen, hoewel er ook vragen waren waarom zes lagen niet mogelijk zouden zijn. Er is ook zorg over de toename van opslagruimtes buiten de kernen. Het verplaatsen hiervan naar kernrandzones kan een oplossing bieden, terwijl mantelzorg in het buitengebied vergunningsvrij mogelijk moet zijn.

In Haghorst en Baarschot werd het gebrek aan stoepen genoemd als belemmering voor wandelen, een probleem dat ook elders speelt. Daarnaast werd het beperkte aanbod van laadpalen aangekaart, waarbij sommige dorpen alleen in nabijgelegen kernen toegang hebben. De doorstroming van woningen kwam eveneens ter sprake, met zorgen over eigenaren die verhuizen maar hun oude woning verhuren, wat starters belemmert.

Het belang van heldere keuzes over woningbouw, met name in bedrijfsruimteverbetering (VAB), werd benadrukt, waarbij ook rekening moet worden gehouden met provinciale richtlijnen. Tot slot waren er kritische geluiden over tegenstrijdige stellingen in de enquête en de soms onduidelijke centrumontwikkeling in Diessen. Een heldere visie voor detailhandel en horeca in het centrumgebied wordt door sommigen als wenselijk gezien.

Natuurlijke leefomgeving – planet

Tijdens de bijeenkomst sprak wethouder Machielsen over het belang van samenwerking om te bouwen aan een toekomstbestendige gemeente. Niet alleen meer bouwen, maar samen op een verantwoorde manier werken aan een gezonde leefomgeving. Daarbij spelen duurzaamheid, natuurbehoud, en het benutten van bodem- en watersystemen een grote rol.

In Diessen kwamen zorgen naar voren over leefbaarheid, met name door drukte en parkeerproblemen. Er werd gepleit voor het verbinden van groene gebieden om natuur en leefbaarheid te versterken. Daarnaast werd het belang van het behoud van landbouwgrond benadrukt, waarbij boeren ruimte moeten blijven krijgen om hun werk te doen. Het gebruik van gifstoffen bij lelieteelt werd als ernstig probleem aangekaart, met zorgen over de impact op gezondheid en milieu.

Er was discussie over de bouwmogelijkheden in Natura 2000-gebieden en de noodzaak om in dorpen uit te breiden om jongeren te behouden. De gevolgen van eerdere beleidskeuzes, zoals het bouwverbod in Haghorst en Biest, tonen hoe moeilijk inbreiding in de praktijk is. Het verbod op houtstook riep gemengde reacties op. Hoewel de risico's van fijnstof en luchtverontreiniging werden erkend, benadrukten sommige bewoners het belang van houtstook voor sfeer en bijverwarming.

De gemeente onderstreepte het belang van maatwerk en samenwerking. Door met elkaar in gesprek te blijven, kunnen stappen worden gezet richting een gemeente waar natuur, leefbaarheid en duurzaamheid in balans zijn.

Groene economie – Profit

Er zijn zorgen over de bescherming van natuur en dieren in Hilvarenbeek, zoals het voorkomen van gifgebruik en het beschermen van kleinere dieren. Er wordt voor gepleit om geen zonneweides of windmolens binnen twee kilometer van Haghorst te plaatsen en voor een duidelijke keuze in de uitbreiding van het gebied. Bedrijven zouden alleen lokaal mogen uitbreiden, met oog voor duurzaamheid en vergroening. Er is behoefte aan meer ruimte voor kleinere bedrijven en het stimuleren van biologische landbouw, terwijl intensieve landbouw wordt getemperd.

Daarnaast wordt er gevraagd om verduidelijking over de verduurzaming van agrarische bedrijven, minder festivals om geluidshinder te verminderen, en meer ruimte voor startende ondernemers. Bedrijven moeten hun visie kunnen volgen, met respect voor de natuur en voedselzekerheid. Tenslotte vinden sommige deelnemers dat er duidelijkheid moet komen over de bestemming van landbouwgrond en industriegebieden, en dat het gebruik van zonnepanelen op landbouwgrond moet worden vermeden.

Netwerkbijeenkomst omgevingsvisie Hilvarenbeek

14 oktober 2024, Hercules in Diessen

Introductie

Deze netwerkbijeenkomst is georganiseerd om maatschappelijke organisaties en ketenpartners mee te laten denken over de concept-ontwerp-omgevingsvisie. Marieke de Vree van de gemeente opende de sessie met een welkomstwoord. Proces en inhoud werden vervolgens gepresenteerd door Gerwin Gabry van KuiperCompagnons, die tevens de werkvorm toelichtte. Die werkvorm bestond uit het geven van opmerkingen op de kaarten en teksten per thema en de afwegingskaders per deelgebied in groepjes, waarbij iedereen langs alle onderdelen ging. Er werd in die groepjes enthousiast gediscussieerd, waarbij opviel dat de meningen regelmatig uiteenliepen.

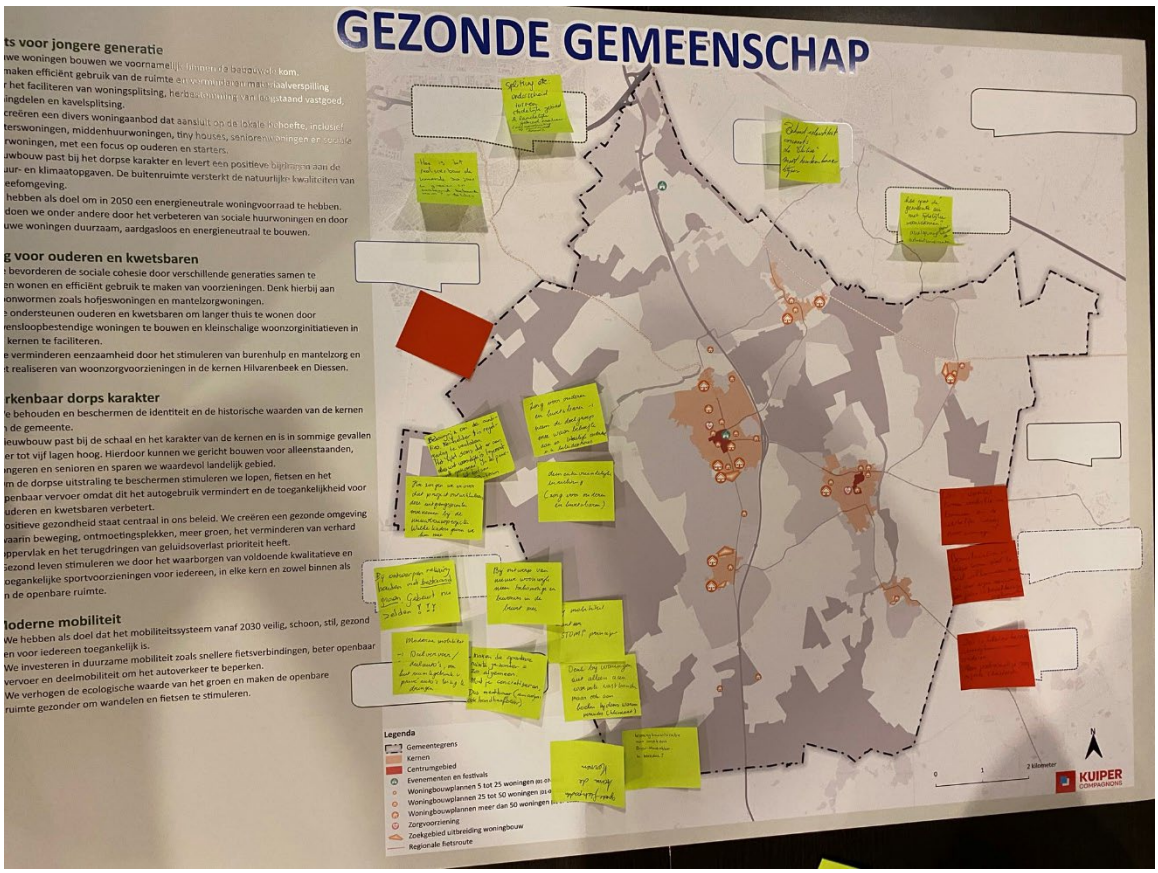

Gezonde gemeenschap – people

Tijdens de bijeenkomst werd er gesproken over woningbouwlocaties en de afwegingen die daarbij gemaakt moeten worden. Bij toekomstige locaties houden we rekening met bodem en water. Door de gemeente wordt toegelicht dat er al uitbreidingsrichtingen zijn gedefinieerd. De aangegeven locaties bieden ruimte voor 1.300 woningen. Er zijn verschillende manieren om inbreiding te realiseren, zoals woning- en kavelsplitsing, en het verhogen van de bouwdichtheid door bijvoorbeeld hoger te bouwen.

Ten slotte werd het onderwerp van huurwoningen besproken, waarbij door deelnemers de nadruk werd gelegd op de noodzaak om te investeren in de huurmarkt. Voor jongeren is het (in de meeste gevallen) momenteel financieel niet haalbaar om aan een woning te komen.

De focus ligt op een gevarieerde mix van woningen die aansluiten bij de diverse behoeften van bewoners. In de kleine kernen wordt het essentieel gevonden dat ouderen in hun vertrouwde omgeving kunnen blijven wonen. Met de komst van thuisbezorgdiensten voor boodschappen wordt zelfstandig wonen in de eigen kern steeds haalbaarder. Daarnaast vraagt de opvang van vluchtelingen, asielzoekers en statushouders, evenals passende huisvesting voor arbeidsmigranten om een lange termijnvisie.

We behouden bestaande gebouwen en voegen nieuwbouw van 4-5 lagen toe, zonder hogere gebouwen te vervangen. Het wordt van belang gevonden het karakter van de kernen te behouden. Belangrijk is volgens de deelnemers ook om te voorkomen dat kernen aan elkaar groeien.

Het faciliteren van openbaar vervoer wordt een waardevolle ambitie gevonden, maar vraagt nog om concrete uitwerking. Hoewel de gemeente dit niet zelf kan organiseren, hebben we wel een stem in het proces. Wat betreft elektrische laadpalen: we beschikken al over een groot aantal en breiden deze verder uit op basis van de behoefte. Over fietsroutes wordt opgemerkt dat er momenteel geen plannen zijn om meer routes aan te leggen dan al ingetekend. De mountainbikeroute ligt bovendien voorlopig stil.

Natuurlijke leefomgeving - Planet

De discussie over Natura 2000-gebieden en stikstofuitstoot brengt veel bezorgdheid en complicaties met zich mee. Die wordt bij sommige deelnemers versterkt door de vraag hoe objectief het systeem is dat wordt gebruikt om de stikstofuitstoot te meten en te reguleren.
Er wordt ook bezorgdheid uitgesproken over de gevolgen van het huidige systeem: veel dingen stagneren omdat er uitspraken worden gedaan die verdere ontwikkeling belemmeren.
Er is aan de andere kant bezorgdheid over het ontstaan van gebieden die door de stikstofuitstoot alleen bramen en brandnetels voortbrengen. De gemeente wil ondernemerschap stimuleren, maar vindt het belangrijk dat hier normen en waarden aan verbonden zijn.
Erkend wordt dat het herstel van de natuur mogelijk is, maar dit vereist gerichte en lokale maatregelen. Het debat vraagt om duidelijke richtlijnen en praktische oplossingen om zowel de natuur te behouden als ontwikkeling mogelijk te maken.

Het wordt door sommige deelnemers essentieel gevonden om niet alles te blokkeren wat de voortgang belemmert, zolang het uiteindelijk bijdraagt aan het grotere doel. Er zijn volgens hen plekken binnen de gemeente waar ruimte is voor meer mogelijkheden, vooral in bepaalde zones waar we net iets meer flexibiliteit kunnen bieden

Tegelijkertijd wordt het duidelijk dat er soms concrete maatregelen nodig zijn. Zo moeten er nu al stappen gezet worden, zoals het instellen van een stookverbod. Ook wordt aangevoerd dat het in nieuwe wijken moeilijk is om iedereen meteen elektrisch te laten rijden, terwijl luchtvervuiling een complexere uitdaging is.

Burgers brengen beperkingen met zich mee voor de reeds gevestigde agrariër. Er is bezorgdheid over het behoud van de open ruimte tussen de kernen. Er wordt gesuggereerd dat de gemeente als beheerder van het geld meer grip zou moeten hebben om beter te sturen waar kavels en woningen ontwikkeld worden.

Dat de visie op de landgoederen van omliggende gemeentes, zoals Oirschot en Oisterwijk, aansluit op die van Hilvarenbeek word gewaardeerd, maar er is bezorgdheid over de term "jong ontginningslandschap". De gemeente verduidelijkt dat hoewel het landschap een lagere waardering heeft, dit niet betekent dat alles daar mag.

Er is bij enkele deelnemers bezorgdheid over het beheer en de bestemming van leegkomende agrarische gebouwen, vooral met het oog op drugscriminaliteit. Verder wordt gewezen op het gebrek aan vooruitgang bij het realiseren van ecologische verbindingszones in samenwerking met het waterschap en op het weghalen, in plaats van toevoegen, van bomen.

Verder komt de vraag op of de gemeente maatregelen kan nemen om stenen tuinen bij woningen terug te dringen. Ook wordt gevraagd wat dorps is en wat niet.

Groene economie – Profit

Volgens sommige deelnemers moet de bestaande natuur worden beschermd, en moeten agrariërs die stoppen, duidelijkheid krijgen over toekomstmogelijkheden. Ambities moeten afgestemd worden op de agrarische visie en draagvlak in de gemeenschap. Daarnaast is er een oproep om schadelijke teelten zoals lelies, pioenen, en chemische glastuinbouw uit te sluiten. Grondwaterpeilverhoging en waterbeheer moeten volgens sommigen prioriteit krijgen.

Aangegeven word dat de ontwikkeling van recreatie en toerisme niet mag leiden tot verkeersoverlast. Grootschalige evenementen worden door sommige deelnemers ongewenst gevonden, gezien de impact op gezondheid en leefomgeving.

Aandacht wordt gevraagd voor de ongelijke mogelijkheden om mee te doen in de warmtetransitie. De isolatie van woningen moet samengaan met goede ventilatie.